

Maritieme interceptie-operaties

Een korte verkenning van een ontwikkeling

De maritieme interceptie-operatie (MIO) is een vorm van inzet die de Koninklijke Marine geregeld gebruikt. In de ontwikkeling van MIO, die loopt van maritieme embargo-operaties tot en met de inzet van de marine voor *maritime security operations*, zijn drie 'generaties' te onderscheiden. Het begrip MIO is in ruime zin te beschrijven vanuit het *doel* van het optreden, of in enge zin vanuit de *manier* van optreden. Interceptie-operaties zullen ook in de toekomst de *core business* van marines blijven.

Mr. M.D. Fink – LTZA1*

In de afgelopen decennia zijn maritieme eenheden geregeld ingezet in *maritieme interceptie-operaties* (MIO). De Koninklijke Marine heeft daaraan een aanzienlijke bijdrage geleverd. Dat gebeurde onder meer in de Adriatische en Middellandse Zee (*Sharp Guard*, *Maritime Monitor* en *Active Endeavour*) en in de zeeën rondom het Arabisch schiereiland (*Multinational Interception Force* en *Enduring Freedom*). Recent zijn maritieme eenheden nog ingezet in MIO voor de kust van Libanon om de Libanese regering te ondersteunen in het tegengaan van wapensmokkel.¹

In de afgelopen periode heeft de term MIO een ontwikkeling doorgemaakt. Tegenwoordig is het begrip in gebruik als kapstokterm voor de inzet van maritieme eenheden in verschillende soorten operaties. Afhankelijk van taak, juridische grondslag en bevoegdheden kunnen MIO echter van elkaar verschillen. Hoewel de

Koninklijke Marine geregeld meewerkt aan interceptie-operaties, is er nauwelijks uitleg over de term MIO zelf. Dit artikel biedt een korte verkenning van wat tegenwoordig onder maritieme interceptie-operaties wordt verstaan. Ter introductie is er een korte beschrijving van de ontwikkeling van MIO, waarin drie generaties interceptie-operaties te onderscheiden zijn. Daarna komt de vraag aan de orde wat het begrip MIO nu eigenlijk inhoudt.

Een nieuwe wereldorde

Maritieme interceptie-operatie² is een typische term die na de Koude Oorlog is ontstaan als uitvloeisel van veranderde internationale veiligheidsomstandigheden. In die periode vonden steeds meer operaties plaats in een *status mixtus* tussen oorlog en vrede. Het militaire woordgebruik ontwikkelde zich naar termen die geen of minder verband hielden met oorlog in de traditionele zin van het woord.³ Terugblikkend in de geschiedenis van maritiem optreden zijn veel operaties onder de huidige kenmerken te karakteriseren als MIO. De operaties tijdens de Tweede Wereldoorlog, waarin het recht van visitatie is uitgeoefend ter controle van de neutraliteit, de Britse *Beira patrol* begin jaren '60, die op basis van verschillende VN-resoluties gericht was op het blokkeren van de haven van Beira in Zuid-Rhodesië

* De auteur is *Legal Advisor Netherlands Maritime Force* (NLMARFOR).

1 MTF UNIFIL: Maritime Taskforce United Nations Interim Force in Lebanon.

2 In dit artikel gebruik ik de term maritieme *interceptie-operatie*. De term wordt soms door elkaar gebruikt met maritieme *interdictie* operatie. Carr meent dat *interdiction* beter aansluit bij een offensievere benadering van de inzet, terwijl *interceptie* de ondersteunende rol van dergelijke operaties benadrukt. Zie: A.E. Carr, *Maritime Interdiction Operations in Support of the Counterterrorism War* (Newport, Naval War College, 2002).

3 Een ander voorbeeld is *detainee*, dat in de meeste gevallen het woord krijgsgevangene moet vervangen in situaties waar juridisch gezien geen sprake van krijgsgevangenen kan zijn.

FOTO AGE FOTOSTOCK

De quarantaine van Cuba door Amerikaanse schepen zou nu het stempel MIO krijgen

(tegenwoordig Zimbabwe) en de Cubaanse quarantaine door de Amerikaanse strijdkrachten zouden vandaag de dag het stempel MIO krijgen.⁴

Zoals gezegd is de term MIO in de periode na de val van de Berlijnse Muur pas echt in zwang geraakt. Het concept kreeg bekendheid door het Brits-Amerikaans optreden na de Iraakse inval in Koeweit, een periode waarin het collectieve veiligheidssysteem van de Verenigde Naties vlak na afloop van de Koude Oorlog opnieuw op de proef werd gesteld.⁵ MIO kwam in de plaats van de term 'blokkade' om mogelijke escalatie tegen te gaan. De toenmalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken James Baker meende over het afdwingen van het embargo tegen Irak in 1990 dat *'the administration is avoiding the words blockade and quarantine because under international law those terms can be interpreted as acts of war'*.⁶ Inzet van militaire eenheden mocht vanuit politiek perspectief in ieder geval niet lijken op oorlog en afbreuk doen aan de ingeslagen weg ter vervolmaking van de *new world order* zoals president George Bush sr. die omschreef.

Maritieme embargo-operaties met VN-mandaat

Na het wegvallen van de kenmerkende impasse in het collectieve VN-veiligheidssysteem tijdens

de Koude Oorlog steeg het aantal vredesoperaties. Ook de maritieme dimensie kwam daarbij aan bod. Hoewel de VN tijdens de Koude Oorlog ook al economische maatregelen gebruikte,⁷ kon de VN-Veiligheidsraad de mogelijkheid om economische maatregelen te nemen nu veelvuldiger benutten. Het economische middel werd vaker ingezet als maatregel ter waarborging van de internationale vrede en veiligheid.⁸ Marines kwamen primair tot inzet bij het afdwingen van economische sancties

ter zee, zoals een wapen- of handelsembargo dat de Veiligheidsraad had aangenomen. Dergelijke embargo-operaties vonden plaats voor de kust van Haiti, voormalig Joegoslavië en Irak. MIO sloeg in de jaren negentig dan ook op maritieme *embargo*-operaties, gericht op het effectueren van economische maatregelen opgelegd door de Veiligheidsraad.⁹ Dergelijke operaties zijn, ter onderscheiding van de volgende twee fasen in de ontwikkeling, te classificeren als 'MIO van de eerste generatie'.

MIO van de eerste generatie passen goed in de *peacekeeping*-gedachte van kort na de Koude Oorlog. Dergelijke operaties ter zee werden

4 Zie bijvoorbeeld, H.B. Robertson, 'The interdiction of Iraqi Maritime Commerce in the 1990-1991 Persian Gulf Conflict' in: *Ocean Development and International Law*, vol. 22 (1991) blz. 289-299.
 5 R.E. Morabito, 'Maritime Interdiction: Evolution of a Strategy' in: *Ocean Development and International Law*, vol. 22 (1991) blz. 307.
 6 A. Kamen, 'US Set to Enforce Embargo on Iraq' in: *Washington Post*, 13 augustus 1990. Geciteerd uit Morabito, 'Maritime Interdiction', blz. 307.
 7 M.P. Doxey, *International Sanctions in Contemporary Perspective* (New York, St. Martin's Press, 1996).
 8 V. Gowlland-Debbas, 'UN Sanctions and International Law' in: V. Gowlland-Debbas (red.), *United Nations Sanctions and International Law* (Den Haag, Kluwer, 2001) blz. 1-28.
 9 Richard D. Zeigler, *Ubi Sumus? Quo Vadimus? Charting the Course of Maritime Interception Operations* (Newport, Naval War College, 1995) blz 6, 46; L.E. Fielding, *Maritime Interception and U.N. Sanctions. Resolving Issues in the Persian Gulf War, the Conflict in the Former Yugoslavia, and the Haiti Crisis* (San Francisco, Austin & Winfield, 1997).

(en worden) beschouwd als een passende methode van het op gebalanceerde wijze inzetten van militaire middelen. Geheel in lijn met de toenmalige VN-gedachte over geweldgebruik door VN-militairen, is met deze methode doorgaans geen geweld gebruikt.¹⁰ Fielding beschrijft dit aan de hand van de inzet van maritieme eenheden tijdens het conflict tussen Irak en Koeweit, nadat de Veiligheidsraad economische maatregelen had genomen: *'The interception provides a controlled, limited, and highly precise enforcement tool which is reasonable and acceptable to the world community'*.¹¹

11 september

Bij operaties gestart na '9/11' ligt in MIO één van de belangrijkste rollen voor maritieme eenheden. Vlak na de aanslagen in de VS in 2001 begon de coalitie-operatie *Enduring Freedom* (OEF) rondom het Arabisch Schiereiland. Daarnaast startte de NAVO met *Operation Active Endeavour* (OAE) in delen van de Middellandse Zee. De strijd tegen terrorisme kreeg daarmee een aanzienlijke maritieme dimensie met een reikwijdte van Pakistan tot en met de Straat van Gibraltar. De militaire activiteiten in de strijd tegen het terrorisme in Afghanistan, een land zonder kust of marine, zorgden frappant genoeg wel voor een belangrijke nieuwe impuls voor maritieme operaties. De inzet van maritieme eenheden in deze context is, in tegenstelling tot maritieme embargo-operaties, niet gericht op het afdwingen van economische sancties. Het gaat om een meer traditionele inzet van maritieme eenheden zoals dat gebruikelijk is tijdens een gewapend conflict. De juridische literatuur noemt zo'n inzet ook wel *measures short of attack*. De oorlogsvloot controleert dan de neutraliteit van koopvaardij-schepen om er achter te komen of die contrabande vervoeren voor de tegenpartij. Ook in

OEF zijn koopvaardij-schepen via *boarding-operaties* gecontroleerd op zowel materiële als menselijke contrabande.¹²

De maritieme interceptie-inspanningen voor Afghanistan in het zeegebied rondom het Arabisch Schiereiland vonden plaats naast de langlopende maritieme embargo-operaties tegen Irak. Deze *Multinational Interception Force* (MIF), ingesteld als reactie van de internationale gemeenschap op de Iraakse inval in Koeweit, zag toe op de sancties die Irak in diverse VN-resoluties kreeg opgelegd. Dit veranderde nadat de Veiligheidsraad in mei 2003 resolutie 1483 aannam, die alleen het wapenembargo tegen Irak in stand hield.¹³ Op 20 maart van hetzelfde jaar startte de Amerikaanse president George Bush jr. met enkele andere landen een oorlog (*Iraqi Freedom*) tegen de Iraakse leider Saddam Hoessein. Het is niet onwaarschijnlijk dat maritieme eenheden daarbij naast het ondersteunen van de landoperaties tevens zijn ingezet in een MIO-rol, zoals het controleren en stoppen van de toevoer van verboden materiaal en de beveiliging van essentiële (olie-)infrastructuur.

In deze periode duidt de term MIO boarding-operaties aan die een reactie zijn op de aanslagen van 2001 in de VS. Deze 'MIO van de tweede generatie' hebben, zoals gezegd, een andere insteek dan het afdwingen van economische maatregelen. Het optreden in OEF in de strijd tegen het terrorisme is in feite een moderne vorm van inzet van oorspronkelijke bevoegdheden van maritieme eenheden in een gewapend conflict. MIO van de tweede generatie trekken klassieke bevoegdheden, die gebruikelijk zijn onder het zeeoorlogsrecht (zoals het prijs- en buitrecht), tijdens een gewapend conflict het begrip MIO binnen. Zeigler, nog veronderstellend dat MIO zich uitsluitend zou beperken tot de 'eerste generatie', geeft in zijn studie over het onderwerp uit 1995 aan dat MIO in deze vorm een uitzondering zijn.¹⁴ Inmiddels is wel anders gebleken.

Maritime security operations (MSO)

'11 september' ligt al weer even achter ons. Geleidelijk zijn de initiële maritieme reacties

10 L.E. Fielding, *Maritime Interception and U.N. Sanctions*, blz. 338 e.v.

11 L.E. Fielding, 'Maritime interception: the centrepiece of economic sanctions in the new world order', in *Louisiana Law Review*, vol. 53 (1993) blz. 1191-1240, 1227.

12 Zie over de Nederlandse maritieme inbreng in OEF ook: M. Leijnse en J.E. Weyne, 'De bijdrage van de Koninklijke Marine aan de strijd tegen het terrorisme' in: *Marineblad* (mei 2002) blz. 149-154.

13 Zie paragraaf 10 van de resolutie.

14 Richard D. Zeigler, *Ubi Sumus? Quo Vadimus?*, blz. 38.

omgezet in structurele lange-termijnmaatregelen die tot op zekere hoogte los staan van de directe situatie in Afghanistan of Irak. De huidige maritieme inspanningen zijn meer bedoeld om toe te zien op alle aspecten van maritieme veiligheid in regio's waar die veiligheid in brede zin een zorg kan zijn. Dergelijke maritieme operaties staan ook wel bekend als *maritime security operations* (MSO). De *Coalition Force Maritime Component Commander (CFMCC)*¹⁵ in Bahrein en de Britse *Royal Navy* beschrijven MSO als volgt:

*Maritime Security Operations (MSO) help set the conditions for security and stability in the maritime environment, as well as complement the counter-terrorism and security efforts of regional nations. These operations deny international terrorists use of the maritime environment as a venue for attack or to transport personnel, weapons or other material.*¹⁶

MSO zijn ten eerste een voortzetting van de aanvankelijke reactie op de aanslagen van 2001 om terroristen de maritieme dimensie te ontzeggen. Amerikanen gebruiken daarvoor ook wel de term *expanded maritime interception operations* (EMIO). Ten tweede is MSO het resultaat van een ontwikkeling waarin MIO zich richt op het waarborgen van maritieme veiligheid in de brede zin. Naast de inzet van maritieme eenheden als onderdeel in een direct militair conflict of terrorismebestrijding, komt daarbij de aanpak van de contemporaine vraagstukken die met een conflict verband houden aan de orde. Die vraagstukken zijn doorgaans nauw verbonden met problemen van economische en regionale aard. Die problemen, zoals illegale immigranten en bootvluchtelingen, de beveiliging van olieplatforms en tankers, essentiële infrastructuur (zowel eigen als die van bondgenoten), zeeroof (piraterij) en drugs-smokkel, dragen bij aan de oorzaken of gevolgen van het conflict.

MSO komt dan ook voort uit de gedachte dat een meer alomvattende en regionale benadering nodig is om conflicten op te lossen. Het aspect waarbij schepen aangehouden worden en

gecontroleerd is daarbij cruciaal. MSO vinden doorgaans niet plaats binnen de context van het collectieve veiligheidssysteem. In de meeste gevallen gaat het om maritieme rechtshandhaving, in de Engelstalige literatuur ook wel *policing* of *constabulary tasks* genoemd.¹⁷ Dat vereist intensieve samenwerking tussen staten en coördinatie tussen meerdere departementen. Deze MIO van de 'derde generatie' betekenen een uitbreiding van de term naar operaties die gerelateerd zijn aan maritieme veiligheid in de brede zin en onderdeel zijn van maritieme rechtshandhaving.

Net als maritieme interceptie-operaties van de tweede generatie zijn MIO van de derde generatie niet nieuw. Tot op zekere hoogte is het oude wijn in nieuwe zakken. Maritieme rechtshandhaving, voornamelijk in relatie tot het beschermen van het eigen grondgebied, bestaat immers al lang. Geen van de generaties MIO is als overbodig te beschouwen. Het tegengaan van wapensmokkel door de VN-vloot voor de kust van Libanon zou bijvoorbeeld gecategoriseerd kunnen worden als MIO van de eerste generatie. De inzet van Hr.Ms. Evertsen voor de kust van Somalië, ter ondersteuning van het *World Food Programme* en ter afschrikking van piraten, valt dan onder MIO van de derde generatie. Het maritieme optreden in het kader van OAE in de Middellandse Zee begon als tweede generatie, maar is tegenwoordig eerder onder MIO van de derde generatie te vatten.

Doctrine

Hoewel MIO tegenwoordig een gangbare term is, heeft het concept nog geen eenduidige en passende plek weten te vinden in maritieme doctrines. De meeste beschrijvingen van de term stammen uit de periode van kort na de Koude Oorlog. De geleidelijke uitbreiding van het gebruik van de term naar alle vormen van crisisbeheersing op zee heeft echter nog geen

15 De CFMCC vormt het internationale hoofdkwartier dat de internationale maritieme operaties rondom het Arabisch schiereiland aanstuurt.

16 Zie: www.royal-navy.mod.uk/server/show/nav.5561. Admiraal Oudot de Dainville belicht de Franse invalshoek in 'Maritime Security Operations. The French Perspective' in: *RUSI Journal* (juni 2007) blz. 72-74.

17 K. Booth, *Law, Force and Diplomacy at Sea* (Londen, George Allen & Unwin, 1985) blz. 192 e.v.

FOTO AVDD, P. VAN BASTELAAR

MIO van de derde generatie: Hr.Ms. Evertsen begeleidt een voedseltransportschip naar Somalië

volledige doctrinaire *follow up* gehad. Diverse definities en omschrijvingen nemen tot nu toe slechts aspecten van de term in ogenschouw. In de NAVO-publicatie ATP-71 (2004) vinden we de volgende definitie:

*A maritime interdiction operation (MIO) encompasses seaborne enforcement measures to intercept the movement of certain types of designated items into or out of a nation or specific area.*¹⁸

In de Nederlandse Leidraad Maritiem Optreden (2005) vinden we de volgende zinsnede:

*Het doel van de MIO is voorkomen dat bepaalde categorieën goederen of individuen een land binnenkomen of verlaten.*¹⁹

Hoewel we met enige fantasie het merendeel van de genoemde generaties best onder deze

definities kunnen scharen, gaan beide definities nog steeds primair uit van MIO die in het kader van embargo-operaties van de VN plaatsvinden. Anderen beschouwen MIO meer vanuit het perspectief van geweldgebruik. De maritiem strateeg Geoffrey Till trekt MIO bijvoorbeeld onder *naval diplomacy*. Hij meent dat MIO in zekere zin gaat over *coercion* (dwang), toegepast zonder direct gebruik van geweld in een situatie die nog niet is ontaard in een gewapend conflict.²⁰

De Amerikaanse doctrinepublicatie categoriseert MIO als *military operations other than war* (MOOTW).²¹ De Britse maritieme doctrine (BR 1806) spreekt van '*constabulary application of maritime power*'. Dwang (geweldgebruik) kan nodig zijn voor de uitvoering van de missie, maar '*combat is not... the principle means by which the mission is achieved*' (zie figuur 1).²² In de Leidraad Maritiem Optreden vinden we MIO terug als aparte taak naast de klassieke maritieme taken als *sea command, control* en *denial*.²³ Mijns inziens dient MIO eerder te worden beschouwd als een wijze waarop de klassieke maritieme taken worden uitgevoerd.

Twee benaderingswijzen

Ter verduidelijking van de term MIO is een korte analyse op zijn plaats. Het begrip is in ruime of enge zin te omschrijven. Het ruime begrip benadert MIO vanuit het *doel* van het optreden; in het enge begrip staat de *manier* van optreden centraal.

Doel van het optreden

Zoals hierboven aangegeven met de onderverdeling in generaties, kan aan MIO een brede variëteit aan doelen ten grondslag liggen. Het volgen van de aangegeven trend in de ontwikkeling betekent dat alle operaties, gericht op het vergroten van de maritieme veiligheid in brede zin, als MIO worden beschouwd. MIO beslaat dan het volledige spectrum van maritiem embargo tot en met de bestrijding van zeeroof of drugs. Binnen deze benadering beslaan MIO niet slechts boardingoperaties, maar zijn de interceptie-operaties meer-

18 NAVO-publicatie ATP 71, *Allied Maritime Interdiction Operations* (2005) 1-1.

19 *Leidraad Maritiem Optreden. De bijdrage van het Commando Zee strijdkrachten aan de Nederlandse Krijgsmacht* (Den Helder, CZSK, 2005) blz. 53.

20 G. Till, *Sea Power. A Guide for the Twenty-first Century* (Londen, Frank Cass, 2004) blz. 209 e.v.

21 *Joint Doctrine for military operations other than war* (1995), 3-07: *Operations which employ coercive measures to interdict the movement of certain types of designated items into or out of a nation or specific area.* http://www.dtic.mil/doctrine/jel/new_pubs/jp3_07.pdf. De kans bestaat dat deze doctrine uit 1995 gewijzigd is.

22 BR 1806, *British Maritime Doctrine*. Third edition (Norwich, The Stationary Office, 2004) blz. 58.

23 *Leidraad Maritiem Optreden*, blz. 53 e.v.

Figuur 1 Drie generaties MIO

MIO	Periode	Mandaat	Juridische grondslag
1e generatie	Vanaf 1990	Afdwingen embargo's met VN-mandaat	VN-Handvest, hoofdstuk 6-7
2e generatie	Vanaf 2001	Strijd tegen terrorisme	Art. 51 VN-Handvest (gewapend conflict, gebruik bevoegdheden humanitair oorlogsrecht, zeeoorlogsrecht)
3e generatie	Vanaf 2002	Inzet voor maritieme veiligheid in brede zin	Diverse juridische grondslagen

omvattend. Zo zou bijvoorbeeld (preventieve) aanwezigheid, het verzamelen van informatie, patrouilleren of escorteren onderdeel kunnen uitmaken van MIO. Ook het uitvoeren van blokkades valt dan onder MIO.

Bij een blokkade is een kust volledig afgesloten, maar er komt in beginsel geen boarding aan te pas.²⁴ Boardingoperaties zijn in deze benadering een ondersteunend deelaspect van MIO binnen het kader van het doel van de operaties.

Manier van optreden

Een andere mogelijkheid om naar MIO te kijken is de manier van optreden. Aangezien MIO voor meerdere *doelen* te gebruiken zijn is het doel niet de gemeenschappelijke factor die interdictie-operaties gemeen hebben. Wel kenmerkend is dat MIO voorzien in het potentieel uitvoeren van boardingoperaties als maatregel of *manier* van optreden met maritieme eenheden. In de kern bezien betekent deze benadering dan ook dat elke operatie waarin de bemanning van een oorlogsschip een ander schip *board* om verboden goederen in beslag te nemen of personen aan te houden, als MIO kan gelden. De interceptie van drugs in de West, handelingen tegen zeeroof, dan wel maritieme embargo-operaties tegen wapensmokkel vallen dan allemaal onder MIO. Maar ook boardings in het kader van maritieme rechtshandhaving in nationale kustwateren of zones waarover een land de functionele soevereiniteit heeft zijn dan MIO.

Uitvoering

Uitvoerig ingaan op de daadwerkelijke uitvoering van MIO gaat buiten het bestek van deze bijdrage. Ik volsta hier met de korte opmerking dat door de verscheidenheid aan operationele politieke en diplomatieke en juridische kaders²⁵ de uitvoering van MIO niet telkens gelijk hoeft te zijn. Hierbij valt de denken aan onderwerpen als geweldgebruik, wapenkeuze en *rules of engagement*, wel of geen toestemming van de vlaggenstaat, coördinatie met coalities en departementen, politieke wenselijkheid en geografische positie. Naast de operationele overwegingen roept het eveneens meer fundamentele vragen op die bijvoorbeeld betrekking hebben op factoren als bemanningssamenstelling en materieel. Zou het bijvoorbeeld uitmaken voor de bemanningsamenstelling of taakstelling als Nederlanders meer kans zouden lopen regelmatig terecht te komen in posities zoals het gegijzelde Britse boardingteam van de HMS Cornwall eind maart 2007, ergens op de grens tussen Iraakse en Iraanse wateren?²⁶ Of zou het uitmaken als de Nederlandse marine vaker werd ingezet om piraterij te bestrijden?

24 Naast het zeeoorlogsrecht erkent ook het VN-Handvest in artikel 42 de mogelijkheid om binnen het collectieve veiligheidssysteem een blokkade uit te voeren.

25 Zie hierover M.D. Fink, 'Juridische bases voor maritieme interceptie-operaties (MIO)' in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift* nr. 5, jrg. C (mei 2007) blz 129-141.

26 Het Britse *Fulton Report* dat naar aanleiding van dit incident is opgesteld is geclassificeerd. Wel interessant (en openbaar) is het rapport dat aan het *House of Commons* is gestuurd: *The Iran Hostages Incident: The Lessons Learned*, waarin enkele conclusies van het Fulton-rapport zijn opgenomen. Te vinden op: www.publications.parliament.uk/pa/cm200708/cmselect/cmdfence/181/181.pdf.

Conclusie

In dit artikel heb ik in algemene zin summier de ontwikkelingen van de afgelopen twee decennia rond de term MIO aangestipt. Wie zich verder zou verdiepen in slechts één generatie MIO zal verdere detailontwikkelingen kunnen waarnemen. Om een voorbeeld te noemen: waar vroeger de embargo-operaties met VN-mandaat werden uitbesteed aan andere organisaties, staat de huidige UNIFIL MIO onder VN-commando. Ik heb enkele indelingen aangedragen die een aanzet moeten geven tot het creëren van een helder beeld van wat tegenwoordig onder maritieme interceptie-operaties wordt verstaan. Ten eerste onderscheid ik drie generaties MIO. Dit onderscheid betreft een ontwikkeling van het gebruik van de term MIO voor maritieme embargo-operaties met VN-mandaat naar de inzet van MIO in alle aspecten van maritieme veiligheid. Ook MIO ondernomen als onderdeel van een gewapend conflict vallen daar dan onder. Ten tweede onderscheid ik een ruim en een eng begrip van MIO. Het enge begrip stelt MIO gelijk aan het uitvoeren van boardingoperaties, terwijl het ruime begrip een meer omvattend geheel is, waarin boardingoperaties voor een specifiek doel een (noodzakelijk) deelaspect van de operatie zijn.

Zeigler had het niet bij het verkeerde eind toen hij in 1995 schreef:

‘There is little, if any, or any doubt that maritime interception operations are a likely part of future responses to aggression and other violations of international law.’²⁷

Interceptie-operaties waren, zijn en zullen zonder twijfel steeds de *core business* blijven van marines. De beschreven ontwikkeling geeft in ieder geval aan dat MIO binnen het geheel van taken die een marine uitvoert de afgelopen decennia in verschillende vormen steeds een belangrijke is geweest. ■

Literatuur

- BR 1806, *British Maritime Doctrine* (Third Edition, Norwich, The Stationary Office, 2004)
- Leidraad Maritiem Optreden. *De bijdrage van het Commando Zeestrijdkrachten aan de Nederlandse Krijgsmacht* (Den Helder, Commando Zeestrijdkrachten, 2005)
- Booth, K., *Law, Force and Diplomacy at Sea* (Londen, George Allen & Unwin, 1985)
- Doxey, M.P., *International Sanctions in Contemporary Perspective* (New York, St. Martin's Press, 1996)
- Gowlland-Debbas, V., 'UN Sanctions and International Law' in: V. Gowlland-Debbas (red.), *United Nations Sanctions and International Law* (Den Haag, Kluwer, 2001)
- Fielding, L.E., 'Maritime Interception. The Centerpiece of Economic Sanctions in the New World Order' in: *Louisiana Law Review*, vol. 53 (1993)
- Fielding, L.E., *Maritime Interception and U.N. Sanctions* (San Francisco, Austin & Winfield, 1997)
- Fink, M.D., 'Juridische bases voor maritieme interceptie-operaties (MIO)' in: *Militair Rechtelijk Tijdschrift*, nr. 5 jrg. C (mei 2007) blz. 129-141
- Ginifer, J., 'A Conceptual Framework for UN Naval Operations' in: M. Pugh (red.) *Maritime Security and Peacekeeping* (Manchester, Manchester University Press, 1994)
- Morabito, R.E., 'Maritime Interdiction. Evolution of a Strategy', in: *Ocean Development and International Law*, vol. 22 (1991)
- Robertson, H.B., 'The Interdiction of Iraqi Maritime Commerce in the 1990-1991 Persian Gulf Conflict' in: *Ocean Development and International Law*, vol. 22 (1991)
- Till, G., *Sea power. A Guide for the Twenty-first Century* (Londen, Frank Cass, 2004)
- Zeigler, R.D., *Ubi Sumus? Quo Vadimus? Charting the Course for Maritime Interception Operations* (Newport, Naval War College, 1995)

²⁷ D. Zeigler, *Ubi Sumus? Quo Vadimus? Charting the Course for Maritime Interception Operations* (Naval War College, 1995).